

Jak zarządzać miastem światowego dziedzictwa?

2024-09-30

W naszym mieście, które od 46 lat znajduje się na liście UNESCO, został przygotowany strategiczny dokument „Wytyczne do zarządzania historycznym centrum Krakowa, miejscem światowego dziedzictwa UNESCO na lata 2023–2035”. Wytyczne są kompendium wiedzy o działaniach miasta skoncentrowanych na dziedzictwie. Zostały udostępnione przed przypadającym 8 września Dniem Solidarności Miast Światowego Dziedzictwa.

– Zachęcam wszystkich krakowian i krakowianki, nie tylko osoby zawodowo zajmujące się kwestiami dziedzictwa, do zapoznania się z tym dokumentem, w którym staramy się wytłumaczyć, jak wielką wartością jest krakowskie dziedzictwo i jak wspólnie możemy o nie dbać. Opieramy się tu na trzech kluczowych elementach: współpraca, ochrona i zrównoważony rozwój. Krakowskie dziedzictwo to nasz kapitał, wyróżnik, ale też wspólna odpowiedzialność – mówi Jadwiga Gutowska-Żyra, p.o. dyrektora Wydziału Kultury i Dziedzictwa Narodowego UMK.

Dokument został opracowany zgodnie z wytycznymi operacyjnymi do realizacji Konwencji światowego dziedzictwa i wymogami Konwencji UNESCO w sprawie ochrony światowego dziedzictwa kulturalnego i naturalnego, a następnie przyjęty stosowaną uchwałą.

Publikacja zawiera analizę najważniejszych zagadnień związanych z ochroną „wyjątkowej uniwersalnej wartości” miejsca światowego dziedzictwa. Odnosi się do sfery dziedzictwa materialnego i niematerialnego oraz podejmuje zagadnienia z dwóch perspektyw: mieszkańcy i goście miasta. Kluczową część dokumentu stanowią cele ogólne (kierunkowe) oraz odpowiadające im cele cząstkowe i działania, wypracowane w odpowiedzi na potrzeby i wyzwania zdiagnozowane w toku procesu strategicznego.

W tym procesie, koordynowanym na zlecenie miasta przez Małopolski Instytut Kultury, wzięli udział przedstawiciele poszczególnych wydziałów i jednostek organizacyjnych urzędu miasta oraz miejskich instytucji kultury. Uczestnicy procesy oparli się na działaniach miasta, a kwestiom troski o dziedzictwo nadali praktyczny charakter. W przygotowaniu dokumentu ważnym punktem odniesienia było opracowanie z 2022 roku – „Plan zarządzania miejscem światowego dziedzictwa UNESCO dla historycznego centrum Krakowa”, przygotowane przez zewnętrznych ekspertów.

– Wytyczne, które przedstawiamy są jednym z niewielu takich dokumentów w skali kraju. Uwzględniamy i łączymy w nich wymogi formalne, a jednocześnie opieramy je na dostępnej wiedzy i doświadczeniu. Liczymy, że będą nie tylko jednym z dokumentów operacyjnych dla miejsca światowego dziedzictwa, ale też staną się początkiem zmian w zakresie równoważenia funkcji miejskich i zintegrowanego zarządzania dziedzictwem miasta – podkreśla Katarzyna Piotrowska, zastępczyni dyrektora Wydziału Kultury i Dziedzictwa Narodowego UMK.

Dokument jest dostępny na stronie [Kraków Heritage](#) (w polskiej i angielskiej wersji językowej). Jego publikacja w takim terminie przypomina o przypadającym **8 września Dniu Solidarności Miast Światowego Dziedzictwa** – OWHC (Organization of the World Heritage Cities). To święto

**Magiczny
Kraków**

obchodzone w rocznicę powołania organizacji, do której Kraków należy od 1995 roku. Celem OWHC jest wzajemne wspieranie, pomoc, wymiana doświadczeń w zarządzaniu tych części miast, które znajdują się na Liście Światowego Dziedzictwa UNESCO, zwłaszcza w opracowywaniu strategii uwzględniających rozwój i zachowanie dziedzictwa

Kraków na liście UNESCO od 46 lat

W tym roku mija 46 lat o wpisu Krakowa na listę UNESCO. We wrześniu 1978 roku podczas pierwszego posiedzenia Komitetu Światowego Dziedzictwa UNESCO zapadła historyczna decyzja o wpisie centrum Krakowa na prestiżową listę miejsc o szczególnym znaczeniu dla dziedzictwa świata. Kraków znalazł się wówczas w gronie zaledwie dwunastu takich miejsc na świecie, razem z pobliską Kopalnią Soli w Wieliczce.

Nasze miasto było też pierwszym miejscem w Europie, w którym wyróżniono nie pojedyncze obiekty, ale cały zespół miejski z Zamkiem Królewskim na Wawelu, Starym Miastem, Kazimierzem oraz dawnym przedmieściem Stradom. Wpis na listę światowego dziedzictwa uruchomił społeczną kampanię na rzecz rewaloryzacji niszczących zabytków miasta. W ślad za wpisem na Listę Światowego Dziedzictwa jesienią 1978 roku powstał Społeczny Komitet Odnowy Zabytków Krakowa. Finansowanie prac przy zabytkach – wraz ze stworzonym już po